

אגרת מספר 71 בהאאים בעכו

ב- 11.11.11 נפגשנו בעכו למפגש המשך סביב הנושא הבהאאי בגליל המערבי. בתכנית הפעם היו שני אתרים – "בית עבוד" ו"גן ריזוואן". שני המקומות סגורים כרגע, כמו אתרים אחרים, בפני הציבור הישראלי. זוהי דרכה של הדת הבהאאית שבה ענייני הדת הם מופנמים, הד לרדיפות העבר, והם פותחים בפני הציבור את הגנים בחיפה ובבהג' בצורה מבוקרת. כל יתר האתרים, כולל אלו שביקרנו בהם נועדו לטובת הצליינים הבהאאים, שמחכים לרוב כמה שנים בתור כדי לזכות ולבקר בהם, במשך הימים של העלייה לרגל המתוכננים בקפדנות. תודה לבהאאים שפתחו את השערים כדי שנוכל להציץ. סיור כזה מעבר לקירוב הלבבות שהוא יוצר, הוא נותן ומאפשר התבוננות יותר עמוקה על הדת, התופעה, והופך את כולנו לשגרירים של רצון טוב. תודה לג'לאל חתאמי על הסבלנות וההסברים. ועוד תודה אחת קטנה לגדעון סגלי.

גדעון נתן סקירה היסטורית על הגורמים והדרך שהביאו את הבהאאים עד ל"בית עבוד". סיכמנו גם את התחנות בהן התגורר בהאא בארץ:

1868.8.31 – 1870 – בית הכלא במצודה בעכו.

1870-9.1872 - חאן אל עומדן / עוואמיד, בית מאליק, בית מנצור חוואם, בית רביע. כולם בעיר העתיקה בעכו.

1872.9-6.1877 – בית עודה חמאר ומאוחר יותר בתוספת בית אליאס עבוד.

1877.6-9.1879 – אחוזת מזרעה / "בית הגנרל".

1879.9-29.5.1892 (מותו) – אחוזת בהג'.

"בית עבוד" – עבור הבהאאים זהו הבית בו נכתב הספר הקדוש ביותר, בשנים 3-1872, על ידי בהאא אללה. זהו בית שחובר משני בתים שנבנו במאה ה-19. שניהם של סוחרים נוצריים. הבהאאים עברו לגור קודם בבית עודה חמאר (המזרחי משני הבתים, זה אשר צופה אל כיכר גנואה) שנטש את העיר בגלל מגיפות שפרצו בה, ועבר לגור בחווילה שקנה ושיפץ מצפון לעכו בבהג'. מאוחר יותר, כאשר השכן אליאס עבוד ראה את תנאי הצפיפות בבית, הוא מכר לבהאאים את ביתו הצמוד לבית חמאר (המערבי מבין שני הבתים, זה שצופה אל הים ואל החנייה של המגדלור), דבר שאפשר את פתיחת הקירות, ונתן תוספת משמעותית של מקום למגורים.

בהמשך הקראנו רעיונות וכתובים של בהאא אללה מייסד הדת:

מכתבים למנהיגי העולם, מכתבים שפונים אליהם להתאחד, להחליט על הפסקת מלחמות ושימוש בנשק לפיתרון חילוקי דעות, הכרזת שלום בעולם, ביטול גבולות, הקמת שלטון עולמי ובחירת שפה אחת מאחדת לכל האנושות.

מכתב שכתב בהאא לבנו: "היה נדיב באמידותך ותן תודה לעת צרה. היה ראוי לאמון שכנך והאר פניך תמיד אליו. היה אוצר לעני ואזהרה לעשיר. מענה היה לקריאת הנצרך ומוצא פיך שמור. היה ישר בשיפוטך ולשונוך נצור. הישמר לך מעשות עוול לכל אדם, ושפלות רוח גלה לכל איש. היה מנורת מאור לכל ההולכים בחושך, לעצוב מקור שמחה, ים גדול לצמא, מקלט לעשוק, תומך ומגן לקרבן הדיכוי ושלמות ויושר יהיו סגולות מעשיך. היה מעון לזר, צורי לסובל, מגדל עוז לנמלט, עיניים לעיוור ואור מנחה לרגלי התועה. היה תכשיט לפני האמת, ועמוד בהיכל היושר. רוח חיים בגווה של האנושות, לפיד אורה

ההולך לפני מחנה הצדק, אור נוגה מעל אופק המידות הטובות, טל על קרקע לב האדם, תיבה על אוקיאנוס הידע ושמש בשמי הנדיבות, אבן חן בכתר החכמה, אור זורח ברקיע דורך ופרי עץ הענווה".

הקראנו גם קטעים מהספר הקדוש של הבהאאים – "אלכיתאב אל אקדס" שנכתב בבית הזה של עודה חמאר, בקומה השלישית, בחדר הפונה אל כיכר גנואה. (מתוך: משה שרון. "הדת הבהאאית וכתב הקודש שלה, הספר הקדוש ביותר. הוצאת כרמל. ירושלים. 2005).

ביקרנו בחדרים העליונים של הבית המשותף חמאר / עבוד. ראינו את החדר שבו נכתב הספר הקדוש ואת החדרים בהם גרו בני המשפחה (וגם המקום שבו התחתן עבדול בהאא / עבאס אפנדי).

מ"בית עבוד" נסענו ל"גן ריזוואן" שנמצא דרומית מזרחית לתל עכו.

הגן מורכב משלושה שטחים שנקנו במהלך שנות השבעים של המאה ה-19. "ריזוואן" (גן עדן בפרסית) נקנה על ידי עבדול בהאא. זהו האי שנוצר בין הפיתול של הנעמן לבין התעלה שהובילה מים מהנעמן לטחנות ה"שאחוטה" / "מאשחוטה". המקום שבהאא קרא לו "רושלים החדשה" או "האי הירוק שלנו". החלק השני נקנה על ידי מולה אבו-טאליב שעלה מבאקו עם שני בניו. הבן עלי אשרף ירש את הגן והעביר אותו לרשות הדת, והוא נקרא "גן אשרף". החלק השלישי נקנה על ידי משפחת פירדוזי ונקרא "גן פירדוז".

כיום יש על חלק מהשטח חקלאות פרדסים וחלק ממנו לא מעובד. בשנים האחרונות עבר האי והאזור הקרוב אליו, שיפוץ ופיתוח.

ריזוואן הוא גם שם של חג בהאאי – חג ההתגלות של בהאא אללה שחל בשנת 1863 בדיוק 19 שנים אחרי התגלותו של ה"באב". זה קרה בגן של נגיב פאשא – "נג'יביה" בבגדאד בין ה-24.4 ל-2.5 באותה שנה. מיד אחרי כן הוגלה בהאא לקונסטנטינופול.

בהאא ביקר במקום לראשונה ביוני 1877 במקביל לפתיחת שערי עכו לפניו והמעבר למגורים באחוזת מזרעה. הוא אהב מאד את המקום. הוא נהג לשבת על הספסל מול המזרקה בצל מתחת עץ התות הגדול (העץ מת ונטעו עץ תות חלופי), לקבל שם את פניהם של הצליינים. הוא נהנה מהשקט, מציוף הציפורים ומהצומח שמסביב. (חלק מהצמחים הובאו על ידי עולי הרגל מפרס). בגן שוטטו טווסים. (מאוחר יותר הם כונסו לכלוב גדול. היום הם כבר רק נחלת העבר).

רצפת מרכז האי רוצפה בחלוקים לבנים ושחורים, כשהם עומדים במימד הצר, בדיוק כמו בברכת סולימאן ליד "עתידות".

בחלק הצפוני של האי הייתה באר מופעלת על ידי חמור / פרד שהרימה את המים ואפשרה את הפעלת המזרקה. בדרום האי ליד הבית הקטן שבו ישן לפעמים בהאא נבנה מעגן סירות קטן ויפה מאבן כורכר. כאן פתחנו את ספרו של לורנס אוליפנט – חיפה (הוצאת יד יצחק בן צבי. ירושלים. 1976). שם בעמודים 64-68 ישנו פרק שנקרא "הבאים ונביאם" ויש תיאור של גן ריזוואן.

סיימנו את הסיור בטחנות ה"שאחוטה" (או טחנות "המלך" ליד עכו בפי הצלבנים, כפי שנמצאו בתעודות שלהם, לפי נמרוד גצוב) המשופצות / משוחזרות חלקית. השקעה מרהיבה של הבהאאים, שבתוספת המים הזורמים במעגל סגור, מקבלות משהו מהאפקט של נוף הנחל בעבר.

בעתיד, בעוד כשנתיים "גן ריזוואן" צפוי להפתח גם לציבור הישראלי.